

MINISTERSTVO
PRÁCE, SOCIÁLNYCH
VECÍ A RODINY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Social Innovation Plus -
Competence Centres

SOCIÁLNI INOVÁTORI

Ing. Eva Pongrácz, PhD.

Obsah:

SOCIÁLNE FINANCOVANIE str.03

Nositeľ sociálnej inovácie str.03

Poslanie nositeľa sociálnej inovácie str.04

Cieľová skupina str.04

Spôsob financovania str.05

Realizované spolupráce str.05

Opis problému str.05

Spôsob riešenia str.05

Konkrétne dosiahnuté výsledky str.05

**Transformácia na národnú
a medzinárodnú úroveň** str.06

Výzvy v oblasti ďalšieho napredovania str.06

SOCIÁLNE FINANCOVANIE – DOPADOVÉ FINANCOVANIE

Zhoršené sociálne podmienky prinášajú problémy, na riešení ktorých sa v čoraz väčšej miere podieľajú aj organizácie tretieho sektora, ale aj podnikateľské subjekty. Subjekty tretieho sektora prichádzajú s inovatívnymi možnosťami na uspokojenie nových sociálnych potrieb, otvára sa im príležitosť začať vykonávať podnikateľskú činnosť, a to aj z dôvodu zabezpečenia ich finančnej udržateľnosti (klesajúca finančná podpora pre organizácie tretieho sektora). Od subjektov pôsobiacich v súkromnom sektore sa očakáva zvyšovanie sociálnej zodpovednosti (napr. spoločensky zodpovedné podnikanie). Navyše, dnes začína rezonovať aj téma tzv. globálnej spoločenskej zodpovednosti v kontexte prispievania všetkých členov spoločnosti a hráčov trhu k riešeniu spoločenských problémov na rôznych úrovniach. Od komunít sa očakáva, že prejavia zodpovednosť voči svojim členom, ale aj od verejnej správy, že bude konať v prospech miestneho obyvateľstva aj nad rámec zákonných povinností. Vytvára sa tak priestor na zrod partnerstiev najmä v komunitnom rozvoji, čo môže byť prínosom nielen pre podnikateľské subjekty, ale výsledkom čoho sa prejaví pozitívny účinok aj na živote celej komunity.

Subjekty tretieho sektora realizujú svoje aktivity prevažne charitatívnym spôsobom jednosmernej pomoci, čím vytvárajú spoločenské hodnoty. Klasické podnikateľské subjekty sa snažia o maximalizáciu zisku, niektoré z nich sa správajú spoločensky zodpovedne. Pre subjekty oboch sektorov sa vytvára príležitosť kombinovať podnikanie so sociálnym dosahom a vykonávať podnikateľskú činnosť, ktorá bude kontinuálne vytvárať príjem a zároveň generovať pozitívne spoločenské zmeny.

Subjekty tretieho sektora a sociálni podnikatelia využívajú k realizovaniu svojho projektu či naštartovaniu podnikania rôzne formy finančných nástrojov, ktorých poskytovateľmi sú finančné inštitúcie alebo investori. Klasický spôsob získania zdrojov je úver, ale na slovenskom trhu sa postupne udomácňujú aj ďalšie produkty, napríklad mikropôžička, crowdfunding, anjelskí investori. Dopadové financovanie (dopadové investovanie, sociálne financovanie) je novým trendom, ktorý sa zameriava na sociálny dopad pri súčasnej finančnej návratnosti.

Je to investovanie a zdroj financií pre projekty zamerané na riešenie spoločenských či komunitných problémov, ale aj pre sociálne podnikanie, ktoré okrem zisku generuje aj pozitívne spoločenské účinky. Sociálne financovanie využíva štandardné finančné nástroje na zvýšenie hospodárskej, sociálnej a environmentálnej hodnoty, ktorú vytvárajú organizácie v neziskovom a ziskovom sektore alebo v hybridnom priestore medzi nimi. Tieto organizácie vytvárajú „zmiešanú hodnotu“, známu aj ako „dvojitý“ alebo dokonca „trojitý“ výsledok hospodárenia. Tieto hodnoty musia byť jasne identifikované a merateľné. Je dôležité jednoznačne rozlišovať výstup (output), výsledky (outcome) a dopad (impact) danej aktivity. Dopadové investovanie znamená investíciu do projektu, podniku alebo finančného nástroja „s jasným zámerom vytvoriť pozitívny vplyv a dosiahnuť finančný výnos. Investori sa s dopadom snažia prekročiť rámec „neškodiť“ a cielene investovať kapitál do podnikov a projektov, ktoré môžu poskytnúť riešenia sociálnych a environmentálnych problémov“. (MaRS Centre for Impact Investing and Purpose Capital, 2014, s. 94)

NOSITEĽ SOCIÁLNEJ INOVÁCIE

Organizácia Sociálni inovátori, družstvo so sídlom na Zrínskeho 1205/9 811 03 Bratislava – mestská časť Staré Mesto bola založená 19. augusta 2017. Má 5 členov, svoju činnosť vykonáva a jej manažment je zabezpečovaný v súlade s princípmi družstevníctva. Je riadená a ovládaná piatimi členmi, z ktorých traja sú fyzickými osobami (PhDr. Mikuláš Kresánek, PhDr. Zuzana Kresánková, Ing. Vlasta Kostercová) a dvaja právnickými osobami (spoločnosť Ad hoc a občianske združenie RPH). Každý z členov disponuje s 20% členským podielom, s ktorým je spojený 1 hlas z celkových 5 hlasov. Tým je zabezpečené participatívne riadenie družstva. Družstvo má aktuálne troch zamestnancov. Organizácia poskytuje poradenstvo zamerané na finančnú udržateľnosť projektu, ktorý má pozitívny spoločenský dopad, navrhuje návratné finančné zdroje a zabezpečuje sieťovanie nositeľov podobných aktivít. Sídlom má v Bratislave, ale pôsobí na národnej úrovni. Najlepším spôsobom promovania ich služieb je prostredníctvom úspešne realizovaných projektov a sieťovania. Klasický marketing nerealizujú, sú aktívni na sociálnych sieťach.

POSLANIE NOSITEĽA SOCIÁLNEJ INOVÁCIE

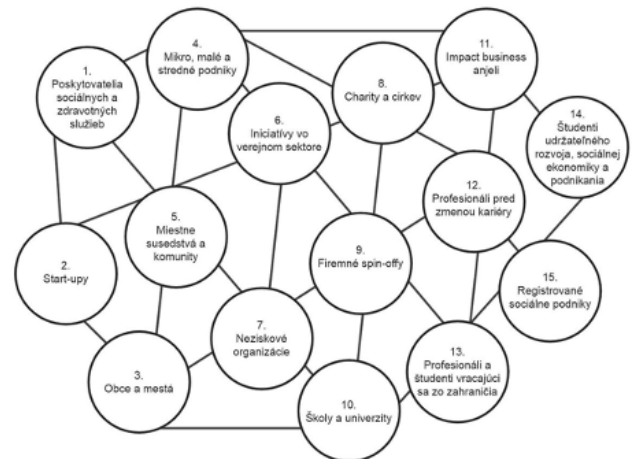
Poslaním organizácie je vybudovať „funkčnú a efektívnu infraštruktúru a ekosystém pre riešiteľov spoločenských výziev“¹. Ponúkajú prípravu biznis modelu, potrebných dokumentov a finančného plánu, návrh návratných finančných zdrojov. Právna forma spoločnosti je družstvo, čo zaručuje fungovanie v zmysle princípov družstevníctva a zároveň aj sociálneho podnikania. Sociálni inovátori, družstvo je sociálnym podnikom, ktorý svojimi službami podporuje entity a rozvoj sektora sociálnej ekonomiky na Slovensku.

CIEĽOVÁ SKUPINA

Cieľovú skupinu nemajú špecifikovanú, resp. nachádza sa v nimi definovaných 16 oblastiach sociálnych inovácií a sociálneho podnikania:

- pracovná integrácia,
- životné prostredie,
- globálna solidarita,
- opatrovatelstvo,
- zdravie,
- dostupné bývanie,
- komunitné kancelárie,
- zdravý životný štýl,
- vzdelávanie,
- umenie a kultúra,
- udržateľný turizmus,
- verejné služby,
- rozvoj komunit,
- práva a rovnosť,
- digitalizácia,
- regionálny rozvoj.

V každej z týchto oblastí identifikovali tzv. 15 „bublín“, ktoré predstavujú možných aktérov, nositeľov pozitívnych spoločenských zmien a zároveň potenciálnu cieľovú skupinu.

Zdroj: <https://www.socialniinovatori.sk/nas-pristup>

Zdroj: unsplash.com

¹<https://www.socialniinovatori.sk/manifest>

SPÔSOB FINANCOVANIA

Organizácia je prioritne financovaná z príjmov poskytnutých služieb a v súčasnosti majú finančné zdroje aj z projektu Interreg SEED Hub za aktivity realizované v rámci neho.

Aktuálne ponúkajú nový finančný nástroj ekvity (priamy kapitálový vklad) alebo kvázi ekvity (podriadený dlh), ktorý je novým produktom na slovenskom trhu. Sociálni Inovátori Impact Capital, s.r.o. je správca nového investičného fondu so zameraním na investovanie do organizácií, ktoré prinášajú pozitívny spoločenský dopad. Fond je v objeme 10 mil EUR, investovať sa môže vo výške 50 000 až 800 000 EUR v regiónoch mimo Bratislavského kraja. Realizácia investície sa musí uskutočniť do 31. decembra 2023. Investícia môže byť aktívna do konca roku 2031. Počas tohto obdobia bude prebiehať spolupráca družstva s organizáciou a bude možné uskutočniť plánované aktivity s cieľom dosiahnuť pozitívne spoločenské zmeny. Táto forma investície umožňuje ísť do viac rizikových projektov, ktoré by komerčné banky neboli ochotné financovať. Zároveň sa, po takejto investícii, zvyšuje šanca získať bankový úver.

REALIZOVANÉ SPOLUPRÁČE

Organizácia spolupracuje primárne s poľskou bankou TISE a s Oddelením sociálnej banky Slovenskej sporiteľne, a to v procese ponuky návratných finančných zdrojov pre realizované projekty. Využíva aj externé služby odborníkov a expertov vo vybraných oblastiach.

OPIS PROBLÉMU

V oblasti financovania projektov či aktivít zameraných na dosahovanie pozitívnych spoločenských zmien sa javí problém efektívneho financovania ako kľúčový. Na Slovensku sledujeme mnoho úspešných iniciatív, ktoré sú realizované prevažne zo zdrojov štrukturálnych fondov, a po uplynutí doby riešenia absentujú ďalšie zdroje pre ich udržateľné fungovanie. Ďalším reálnym problémom je, že projekty zamerané na pozitívne spoločenské zmeny sú častokrát komerčnými bankami posudzované ako „neefektívne“ z pohľadu finančnej návratnosti a nie je možné ich úverovo financovať.

Zdroj: unesplash.com

SPÔSOB RIEŠENIA

Sociálni inovátori, družstvo prinášajú inovatívny spôsob riešenia uvedeného problému. Poskytnutím komplexného balíka produktov (služieb a finančných nástrojov) vedia navrhnúť riešenia spoločenských výziev, a to formou udržateľného projektu či podnikania (nie grantovým financovaním). Poradia v nastavení biznis plánu a zabezpečia finančné zdroje tak, aby realizované aktivity, popri spoločenskom dopade, priniesli aj finančnú návratnosť.

KONKRÉTNE DOSIAHNUTÉ VÝSLEDKY

Ciele spoločnosti Sociálni inovátori, družstvo sú sformulované takto:

- nasmerovať investície k riešiteľom spoločenských výziev,
- zvýšiť počet profesionálov v sektore spoločensky prospešného (sociálneho) podnikania,
- transformovať iniciatívy s pozitívnym dopadom na spoločnosť na ekonomicky udržateľné sociálne podniky,
- motivovať podnikateľov na vnímanie dlhodobého horizontu, z ktorého vychádza potreba podnikat' zodpovedne a prispievať k hĺbkovému riešeniu spoločenských výziev.

Za obdobie existencie organizácie a v nadväznosti na uvedené ciele sa im podarilo realizovať 15 investícií a poskytnúť úver v hodnote 5 mil. EUR. Okrem prvotných prijímateľov služieb spoločnosti majú úžitok aj miestne komunity (generovaný sociálny dopad), a to v podobe zvyšovania ich kvality života.

Za najvýznamnejší dosiahnutý výsledok považujú, podľa výroku zástupkyne organizácie, že „financujú aj to nemožné“. Hľadajú inovatívne spôsoby financovania pre projekty, ktoré riešia spoločenské výzvy, a pre ktoré bankový úver nie je dostupný. Spoločnosť Sociálni inovátori, družstvo je so svojimi produktami dobrým príkladom praxe v oblasti sociálneho/ dopadového investovania či financovania.

Zrealizované úspešné projekty:

- Nová Cvernovka, Bratislava – vybudovanie kreatívneho a kultúrneho centra,
- Zelený bicykel, Prievidza, Bojnice – bike sharing ako alternatívny spôsob prepravy po meste, ktorý šetrí životné prostredie,
- 3lobit, Bratislava – služby podporujúce plnohodnotné osobné prežívanie a zlepšenie kvality života ľudí so zdravotným znevýhodnením,
- Publicom – vytvorenie vzdelávacích materiálov na vyučovacie hodiny,

- Dedoles – e-shop ponúkajúci tričká a iné produkty vyrobené udržateľnými procesmi, ktoré sú recyklovateľné alebo vyrobené z recyklovaných materiálov,
- Národné centrum vodného póla, Nováky – tréningové, ubytovacie a stravovacie služby v znovu oživenom centre vodného póla,
- Bivio, Bratislava – miesto, kde prebieha príprava ľudí s mentálnym postihnutím na budúce zamestnanie v oblasti ubytovacích služieb, služieb verejného stravovania a práčovne,
- Domov dôchodcov, Plachtince – rozšírenie služieb a zvýšenie kapacít v zariadení pre seniorov v okrese Veľký Krtíš,
- Galéria Jabloň, Prievidza – oživenie bývalého baníckeho učilišťa vybudovaním kultúrneho a kreatívneho centra,
- Spolu sme Prievidza, Prievidza – rozšírenie služieb požičovne zdravotných pomôcok,
- Revitalizácia kaštieľa v Čunove – projekt Bratislavského samosprávneho kraja vybudovať ekologicko-environmentálne centrum,
- Wasco, Valaská – prevádzkovanie práčovne, kde sú vytvorené pracovné miesta pre znevýhodnených na trhu práce, najmä pre dlhodobo nezamestnaných, ženy po materskej, osamelé matky s deťmi, zdravotne znevýhodnených, mladých a osoby nad 50 rokov,
- Človek v ohrození, Lučenec – zriadenie pracovnej agentúry podporovaného zamestnávania znevýhodnených uchádzačov o prácu spolu s tréningovým a pracovným centrom,
- Revitalizácia gymnázia vo Zvolene, Zvolen – štúdiá ekonomickej udržateľnosti budúceho multifunkčného komunitného centra v nevyužívanej budove gymnázia,
- Združenie mladých Rómov, Valaská – rozšírenie existujúceho komunitného centra a vytvorenie lepších podmienok pre integráciu Rómov,
- Pekáreň Kruh, Bratislava – cieľom projektu je oživiť tradičné pekárské remeslo v Bratislave,
- Čiernohronská železnica, Čierny Balog – rozšírenie kapacít železnice ako národnej kultúrnej pamiatky a turistickej atrakcie v regióne, ale aj jej zaradenie do verejnej dopravnej siete kraja.

TRANSFORMÁCIA NA NÁRODNÚ, MEDZINÁRODNÚ ÚROVEŇ

Organizácia sídli v Bratislave, ale svoju činnosť vykonáva na území celého Slovenska. Na slovenskom trhu je to jediný subjekt poskytujúci komplexný balík služieb zameraný na návratné finančné zdroje. Má vybudovanú medzinárodnú sieť poskytovateľov produktov a služieb v oblasti sociálneho financovania, najmä z Nemecka, Španielska a Portugalska. Nimi ponúkané produkty a postupy sa mierne líšia s ohľadom na národné špecifiká. Popísaný spôsob podpory a financovania projektov či podnikaní so spoločenským dopadom je možné transformovať aj na medzinárodnú úroveň, zohľadňujúc miestne ekonomické a legislatívne podmienky, ako aj historický vývoj a tradície. Spoločnosti z Českej republiky prejavili záujem o replikovanie prezentovaného slovenského modelu financovania u nich.

VÝZVY V OBLASTI ĎALŠIEHO NAPREDOVANIA

Na etablovanie sociálneho či dopadového financovania a projektov so spoločenským dopadom je žiaduce vybudovať jednoduchý a efektívny back office, ktorý by tvorili odborníci a experti v konkrétnych oblastiach. Back office by slúžil viacerým aktivitám, projektom či organizáciám a zabezpečil by rozsiahle poradenstvo a podporu pre viacero subjektov.

Významnou podporou by mohol byť produkt tzv. „technická pomoc“, t. j. podpora poskytnutá pri realizácii projektov so spoločenským dopadom. Sociálni inovátori poskytujú svoje služby na komerčnom princípe a realizátori dobrých nápadov nie sú vždy schopní nájsť na to zdroje. Poradenstvo by malo spočívať najmä v nastavení biznis modelu a príprave podkladov k žiadosti o finančné zdroje. V rámci tohto produktu by mohli byť financovaní aj profesionáli, čím by sa posilnil ľudský kapitál v tomto sektore. Produkt „technická pomoc“ by mohol byť poskytnutý štátom v rámci verejných politík na podporu sociálnej inklúzie a rozvoja regiónov.

VIAČ INFORMÁCIÍ O PROJEKTE SA DOZVIETE NA:
<https://www.socialniinovatori.sk/>

VIAC INŠPIRATÍVNYCH PRÍKLADOV NÁJDETE NA:
www.socialneinovacie.gov.sk

Vypracované pre potreby Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny
Slovenskej republiky
v rámci Národného kompetenčného centra pre sociálne inovácie

2023

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu
a programu Zamestnanosť a sociálne inovácie